

Asia: VN/32825/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Helsingin yliopiston kirjaston lausunto Hallituksen esitykseen eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Helsingin yliopiston kirjaston lausunto koskee Kansallisarkiston, Varastokirjaston ja Saavutettavuuskirjasto Celian yhdistämistä arkisto- ja kirjastotoimintaa hoitavaksi virastoksi. Kansallisarkiston ja lakiehdotuksessa siihen liitettäviksi esitettyjen Varastokirjaston ja Saavutettavuuskirjasto Celian tehtävät ja asiakaskunnat eroavat merkittävästi toisistaan. Esityksessä ei riittävän selvästi kuvata, miten jatkossa varmistetaan näiden yliopistojen kannalta keskeisten kirjastopalvelujen saatavuus, löydettävyys ja kehittäminen osana kansallista kirjastoverkosta.

Varastokirjasto

Varastokirjaston perustehtävä on vastaanottaa ja varastoida kustannustehokkaasti kirjastoista siirrettävää aineistoa sekä asettaa se tarvitsijoiden käyttöön. Yliopistokirjastot ovat luovuttaneet Varastokirjastoon suuren osan sen aineistoista sillä yhteisymmärryksellä, että ne ovat yliopistokirjastojen käytettävissä ilman veloitusta. Palvelun maksullisuus romuttaisi koko Varastokirjaston toiminta-ajatuksen ja asettaisi sen kilpailuasetelmaan muiden toimijoiden kanssa. Varastokirjastoa tulee jatkossakin kehittää osana kirjastoverkosta ja yhteentoimivuutta kirjastojen tietojärjestelmien kanssa tulee parantaa.

Varastokirjaston asiakasorganisaatioilla pitää olla jatkossakin mahdollisuudet vaikuttaa Varastokirjaston toiminnan kehittämiseen. Nykyistä Varastokirjaston johtokuntaa vastaava ohjausmalli tarvitaan myös jatkossa.

Saavutettavuuskirjasto Celia

Celian palvelut ovat tärkeitä eri tavoin lukemisesteisille yliopistokirjaston asiakkaille ja ne tukevat omalta osaltaan tavoitetta opiskelijoiden valmistumiseen määräajassa. Celian rooli saavutettavien oppimateriaalinen tuottajana on merkittävä. Jos kirjaston kokoelmissa tai kustantajalla ei ole tarjolla saavutettavaa versiota kurssivaatimuksissa olevasta kirjasta, Celia tuottaa oppimateriaalin saavutettavaan muotoon ja saattaa sen asiakkaan käyttöön Celianet-palvelun kautta.

On tärkeää turvata Celian palvelujen saatavuus, sujuvuus ja helposti löydettävyys myös jatkossa.

Viraston nimeäminen Kansallisarkistoksi

Lakiehdotuksessa esitetään, että uuden viraston nimeksi tulee Kansallisarkisto. Nimi häivyttää näkyvistä virastoon yhdistettävät merkittävät kirjastopalvelut. Kansallisarkistoon tulevien kirjastopalveluiden löydettävyyttä parantaisi huomattavasti, jos kirjastopalveluiden vakiintuneet nimet (Varastokirjasto ja Saavutettavuuskirjasto Celia) säilyisivät palveluiden/yksiköiden niminä.

Niemi-Grundström Minna
Helsingin yliopisto - Helsingin yliopiston kirjasto